

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ:

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๒๑ เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด

เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๘๘ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ฉบับที่ ๒๑

เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารใด

โดยที่ในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการลักลอบดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความที่มีการติดต่อทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกัน ก่อให้เกิดความหวาดระแวงกันทั่วไปในหมู่ประชาชนผู้ใช้เครื่องมือสื่อสาร

ดังนั้น เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยชอบด้วยกฎหมายและเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาความสงบของประเทศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผย ซึ่งข้อความที่มีการติดต่อทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๒ ผู้ใดรับรู้อาณาการกระทำความผิดตามข้อ ๑ ใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๓ ผู้ใดใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ต้องรับโทษเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตามที่บัญญัติไว้ในความผิดตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์หรือการสื่อสาร หรือเป็นผู้ได้รับสัมปทานการให้บริการดังกล่าว นอกจากต้องรับโทษตามข้อ ๑ ข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แล้วแต่กรณีแล้ว ให้ใบอนุญาตหรือสัมปทานนั้น สิ้นสุดลงด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕

พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑. บทนำ :

การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ นั้น เป็นสิ่งที่กฎหมายให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และได้ถูกบัญญัติเอาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเสมอมา เป็นต้นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ (มาตรา ๓๗) , พ.ศ.๒๕๕๐ (มาตรา ๓๖) และในฉบับปัจจุบัน (มาตรา ๓๖) ซึ่งต่างก็มีบทบัญญัติคุ้มครองเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันระหว่างบุคคลไม่ว่าในทางใด ๆ การตรวจ การกัก หรือ การเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในส่วนของการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด นั้น การเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน นอกเสียจากจะเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารตามรัฐธรรมนูญแล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวยังอาจถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาด้วย ทั้งนี้ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขฉบับที่ ๒๑ เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๑ เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด นั้น เป็นกฎหมายที่ประกาศโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๙ ซึ่งถือว่าเป็นประกาศที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญและมีสภาพบังคับใช้เรื่องมาจวบจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เนื่องจาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.๒๕๔๙ มาตรา ๓๖ ได้บัญญัติว่า “บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ได้ประกาศหรือสั่ง ในระหว่างวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ไม่ว่าจะเป็นในรูปใดและไม่ว่าจะประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับทางนิติบัญญัติในทางบริหารหรือในทางตุลาการ ให้มีผลใช้บังคับต่อและให้ถือว่าประกาศหรือคำสั่งตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้นไม่ว่าการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้นจะกระทำก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้ยอมรับหลักการกระทำของคณะปฏิวัติชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เอาไว้ในมาตรา ๓๐๙ ซึ่งบัญญัติว่า “บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าวไม่ว่าก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้”

ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ (ฉบับปัจจุบัน) แล้วก็ตาม หากแต่ประกาศคณะปฏิรูปฯ ดังกล่าวนั้น หากได้มีกฎหมายบัญญัติเอาไว้ไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือโดย

ปริยายให้ยกเลิกแต่อย่างใด ดังนั้น ประกาศคณะปฏิรูปดังกล่าว จึงยังคงเป็นกฎหมายใช้บังคับได้อยู่จวบจนถึงปัจจุบัน (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๔/๒๕๒๓)

๒. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ :

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๑ เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด มีความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการประกาศ ดังนี้

“โดยที่ในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการลักลอบดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการละเมิดเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกัน ก่อให้เกิดความหวาดระแวงกันทั่วไปในหมู่ประชาชนผู้ใช้เครื่องมือสื่อสาร

ดังนั้น เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยชอบด้วยกฎหมายและเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาความสงบของประเทศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงมีประกาศดังต่อไปนี้”

กล่าวโดยสรุป เหตุผลและความจำเป็นในการประกาศกฎหมายฉบับดังกล่าว สืบเนื่องมาจากในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการลักลอบดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการละเมิดต่อเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดระแวงต่อประชาชนที่ใช้โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด

สำหรับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการประกาศกฎหมายฉบับดังกล่าว นั้น มีดังนี้ ๑. เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันระหว่างบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมาย ๒. เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาความสงบของประเทศ ด้วยเหตุนี้ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจึงได้ประกาศกฎหมายฉบับดังกล่าวขึ้น

๓. สาระสำคัญ :

ประกาศฯ ฉบับนี้ ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๙ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป กล่าวคือ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๙ โดยมีลักษณะเป็นกฎหมายอาญา เนื่องจากปรากฏข้อกำหนดที่กำหนดว่าการกระทำใดเป็นความผิดและมีการกำหนดโทษในการกระทำดังกล่าวเอาไว้ (ตามประกาศฯ ข้อ ๑ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓) จึงมีลำดับศักดิ์เทียบเท่ากับพระราชบัญญัติ นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อกำหนดที่มีลักษณะเป็นโทษทางปกครองอีกด้วย (ตามประกาศฯ ข้อ ๔) รายละเอียดปรากฏ ดังนี้

ข้อ	ข้อกำหนด	องค์ประกอบความผิด	สภาพบังคับ
๑.	ผู้ใดดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความที่มีการติดต่อทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	๑. ผู้ใด ๒. ดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผย ๓. ข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด ๔. โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย	- จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๒.	ผู้ใดรับรู้อาการความผิดตามข้อ ๑ ใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	๑. ผู้ใด ๒. รับรู้อาการความผิดตามข้อ ๑ ๓. ใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่น ๔. โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย	- จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๓.	ผู้ใดใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ต้องรับโทษเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี	๑. ผู้ใด ๒. ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒	- รับโทษเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี
๔.	ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์หรือการสื่อสาร หรือเป็นผู้ได้รับสัมปทานการให้บริการดังกล่าว นอกจากต้องรับโทษตามข้อ ๑ ข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แล้วแต่กรณีแล้ว ให้ใบอนุญาตหรือสัมปทานนั้น สิ้นสุดลงด้วย	๑. ผู้ใด ๒. เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์หรือการสื่อสารหรือเป็นผู้ได้รับสัมปทานการให้บริการดังกล่าว ๓. กระทำความผิดตามข้อ ๑ ข้อ ๒ หรือข้อ ๓	- รับโทษตามข้อ ๑ ข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แล้วแต่กรณี - ให้ใบอนุญาตหรือสัมปทานนั้น สิ้นสุดลง

๑. ประกาศฯ ข้อ ๑ กำหนดว่า “ผู้ใดดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความที่มีการติดต่อทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๑.๑ องค์ประกอบความผิด

๑.๑.๑. ผู้ใด

คำว่า “ผู้ใด” ตามข้อ ๑ แห่งประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขฉบับที่ ๒๑ เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด นั้น มีความหมายรวมทั้ง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

๑.๑.๒ ดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผย

การกระทำอันเป็นองค์ประกอบความผิดของ ข้อ ๑ แห่งประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขฉบับที่ ๒๑ เรื่อง ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด นั้น แบ่งลักษณะของการกระทำออกเป็นสามประการด้วยกัน รายละเอียดปรากฏ ดังนี้

ประการแรก การดักฟัง หมายถึง การที่บุคคลที่สามซึ่งไม่ใช่คู่สนทนาได้กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด

ประการที่สอง การใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใดไปแสวงหาประโยชน์ ทั้งนี้ ไม่จำกัดว่าประโยชน์ที่นำไปใช้นั้นจะเป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องด้วยทรัพย์สินหรือไม่ หากผู้ใดนำข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารถึงกันทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใดไปใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะทางใดทางหนึ่งแล้ว กรณีย่อมต้องด้วยองค์ประกอบความผิดประการนี้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะโดยวิธีการใด ๆ ก็ตาม

ประการที่สาม การเปิดเผย หมายถึง การนำข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใดไปให้บุคคลที่สามล่วงรู้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะโดยวิธีการใด ๆ ก็ตาม

๑.๑.๓ ข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด

การดักฟัง หรือการใช้ประโยชน์ หรือการเปิดเผย อันจะถือเป็นความผิดตามประกาศฯ ข้อ ๑ นั้น จะต้องปรากฏว่าเป็นการกระทำต่อข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารถึงกันนั้น ไม่ใช่การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด กรณีย่อมไม่ต้องด้วยองค์ประกอบความผิดตามประกาศฯ ข้อนี้

๑.๑.๔ โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

การกระทำในลักษณะของการดักฟัง การใช้ประโยชน์ หรือการเปิดเผย ซึ่งข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด อันจะถือเป็นความผิดตามประกาศฯ ข้อนี้ ข้อเท็จจริงจะต้องปรากฏด้วยว่า “ต้องเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย” ซึ่งมีความหมายเป็นนัยเดียวกับการกระทำโดยผิดกฎหมายหรือกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง กล่าวคือ ต้องเป็นการกระทำโดยไม่มีสิทธิหรือไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ตามกฎหมาย ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า การกระทำในลักษณะของการดักฟัง ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผย นั้น เป็นการกระทำโดยมีสิทธิ เป็นต้นว่า คู่สนทนาอนุญาต

หรือให้ความยินยอมโดยไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือผู้กระทำมีอำนาจที่จะกระทำได้ตามกฎหมาย การกระทำดังกล่าวย่อมไม่เป็นความผิดตามประกาศฯ ข้อนี

๒. ประกาศฯ ข้อ ๒ กำหนดว่า “ผู้ได้รับรู้ข้อความที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามข้อ ๑ ใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๒.๑ องค์ประกอบความผิด

๒.๑.๑ ผู้ใด

หมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

๒.๑.๒ รับรู้ข้อความที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามข้อ ๑

ผู้ที่จะกระทำความผิดตามประกาศฯ ข้อที่ ๒ นี้ ข้อเท็จจริงต้องปรากฏว่า ผู้นั้นต้องเป็นบุคคลที่ได้รับรู้ข้อความที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามประกาศฯ ข้อ ๑ กล่าวคือ ต้องเป็นบุคคลที่สาม ซึ่งได้รับรู้ข้อความอันเกิดจากการดักฟัง การใช้ประโยชน์ หรือการเปิดเผยข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารถึงกันทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

๒.๑.๓ ใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่น

เมื่อได้รับรู้ข้อความอันเกิดจากการดักฟัง การใช้ประโยชน์ หรือการเปิดเผยข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารถึงกันทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำความผิดตามประกาศฯ ข้อ ๑ แล้ว บุคคลนั้นจะต้องนำข้อความดังกล่าวไปใช้ประโยชน์หรือเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่นอีกทอดหนึ่งด้วย พิจารณาลักษณะของการกระทำอันเป็นองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

๒.๑.๓.๑ ใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใดที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามประกาศฯ ข้อ ๑ ไปแสวงหาประโยชน์ ทั้งนี้ ไม่จำกัดว่าประโยชน์ที่นำไปใช้นั้นจะเป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องด้วยทรัพย์สินหรือไม่ หากนำไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าทางใดทางหนึ่งแล้ว กรณีย่อมต้องด้วยองค์ประกอบความผิดประการนี้ ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยวิธีการใด ๆ ก็ตาม

๒.๑.๓.๒ การเปิดเผยข้อความนั้นต่อผู้อื่น หมายถึง การนำข้อความที่มีการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใดไปให้บุคคลที่สามล่วงรู้อีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยวิธีการใด ๆ ก็ตาม

๒.๑.๔ โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

ความหมายเป็นนัยเดียวกับการกระทำโดยผิดกฎหมายหรือกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง กล่าวคือ ต้องเป็นการกระทำโดยไม่มีสิทธิหรือไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ตามกฎหมาย ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า การกระทำนั้น เป็นการกระทำโดยมีสิทธิ เป็นต้นว่า คู่สนทนาอนุญาตหรือให้ความยินยอมโดยไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือผู้กระทำมีอำนาจที่จะกระทำได้ตามกฎหมาย การกระทำดังกล่าวย่อมไม่เป็นความผิดตามประกาศฯ ข้อนี้ (โปรดดูหัวข้อ ๑.๑.๔)

๒.๒ สภาพบังคับ

จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. ประกาศฯ ข้อ ๓ กำหนดว่า “ผู้ใดใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ ต้องรับโทษเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี”

๓.๑ องค์ประกอบความผิด

๓.๑.๑ ผู้ใด

หมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

๓.๑.๒ ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒

การใช้ ตามประกาศฯ ข้อที่ ๓ นี้ มีความหมายนัยเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๔ กล่าวคือ เป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดตามประกาศฯ ข้อ ๑ หรือ ข้อ ๒ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะด้วยการใช้บังคับ ชูเชิญ แจงวานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใดก็ตาม

๓.๒ สภาพบังคับ

รับโทษเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี

๔. ประกาศฯ ข้อ ๔ กำหนดว่า “ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์หรือการสื่อสาร หรือเป็นผู้ได้รับสัมปทานการให้บริการดังกล่าว นอกจากต้องรับโทษตามข้อ ๑ ข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แล้วแต่กรณีแล้ว ให้ใบอนุญาตหรือสัมปทานนั้น สิ้นสุดลงด้วย”

ประกาศฯ ข้อที่ ๔ นี้ เป็นการกำหนดองค์ประกอบความผิดเพิ่มเติมในแง่ของผู้กระทำความผิด กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดตามประกาศฯ ข้อ ๑ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้บริการโทรศัพท์หรือการสื่อสาร หรือเป็นผู้ได้รับสัมปทานการให้บริการโทรศัพท์หรือการสื่อสารตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรร

คลื่นความถี่ฯ ตลอดจนบรรดากฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากจะต้องรับผิดชอบทางอาญาตามที่กำหนดในประกาศฯ ข้อ ๑ ข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ แล้วแต่กรณีแล้ว ประกาศฯ ข้อที่ ๔ ยังกำหนดสภาพบังคับทางปกครอง กล่าวคือ ให้ใบอนุญาตหรือสัมปทานในการให้บริการโทรศัพท์หรือการสื่อสารนั้น สิ้นสุดลงด้วย

๔. กฎหมายที่ให้อำนาจในการเข้าถึงข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๖ บัญญัติคุ้มครองเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันระหว่างบุคคลไม่ว่าในทางใด ๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารทางโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารใด เห็นได้ชัดจากประกาศฯ ฉบับนี้ ซึ่งได้บัญญัติให้บรรดาการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและได้บัญญัติโทษทางอาญากรณีที่ฝ่าฝืนเอาไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารตามรัฐธรรมนูญนั้นเป็นเสรีภาพที่สามารถถูกจำกัดได้ตามกฎหมาย กล่าวคือ หากมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว บรรดาการตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันย่อมสามารถกระทำได้ ทั้งนี้ ปรากฏบทบัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจในการกระทำดังกล่าวเอาไว้ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖

มาตรา ๑๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พนักงานสอบสวนซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้”

๒. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อสารสนเทศอื่นใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับอนุมัติเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลอาญาหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาซึ่งเอกสาร หรือข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับประธานศาลฎีกา”

๓. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้”

๔. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙

มาตรา ๑๔ จัตวา บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการเป็นหนังสือ จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้”

๕. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒

มาตรา ๔๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีพยานหลักฐานตามสมควรว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่งเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ก็ได้”

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ศาลจะสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอดำเนินการโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ให้อนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน

เมื่อศาลได้สั่งอนุญาตตามความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับบัญชีข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามคำสั่งดังกล่าว จะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้”

๖. พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ สำนักข่าวกรองแห่งชาติอาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดส่งข้อมูลหรือเอกสารที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด หากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลดังกล่าวไม่ส่งข้อมูลหรือเอกสารภายในกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติรายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารอันเกี่ยวกับการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสาร หรือการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน สำนักข่าวกรองแห่งชาติอาจดำเนินการด้วยวิธีการใด ๆ รวมทั้งอาจใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เครื่องโทรคมนาคม หรือเทคโนโลยีอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือเอกสารดังกล่าวได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี โดยระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เหตุผล ความจำเป็น วิธีการ บุคคลที่ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบ และระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งวิธีการป้องกัน แก้ไข และเยียวยาผลกระทบต่อบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการตามมาตรานี้หากได้กระทำตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามสมควรแก่เหตุแล้ว และเป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือการป้องกันภัยสาธารณะให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย”

๗. พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘

มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “ในกรณีที่สถานการณ์ฉุกเฉินมีการก่อการร้าย การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหาให้ยุติได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศให้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรง และให้นำความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๕) ประกาศให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งตรวจสอบจดหมาย หนังสือ สิ่งพิมพ์ โทรเลข โทรศัพท์ หรือการสื่อสารด้วยวิธีการอื่นใด ตลอดจนการสั่งระงับหรือยับยั้งการติดต่อหรือการสื่อสารใด เพื่อป้องกันหรือระงับเหตุการณ์ร้ายแรง โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษโดยอนุโลม”